

У віці 6 років:

(Your 6 Year Old)

поради щодо вивчення мови й розвитку мовлення
(Speech and Language Tips)

Вигадування цікавих і докладних історій

(6 year olds tell creative and detailed stories)

У 6 років дитина розповідає багато історій. Речення стають довшими, з'являється більше нових і різноманітних слів. Дитина легко підтримує розмову про нові події, власні почуття й навколишній світ. Покращуються навички слухання – зростає здатність розуміти складніші пояснення й інструкції.

Як діти вивчають мову

(How children learn language)

Діти опановують мову щодня – під час спілкування й майже в будь-якій діяльності. Вони засвоюють нові слова, вчаться будувати речення й по-різному висловлювати свої думки. Будь-яка спільна активність із дитиною – це шанс для навчання.

Поради, які варто спробувати

(Try these tips in your language)

Спілкування

(Talking tips)

- **Допомагайте будувати складніші речення.** Додавайте слова, які поєднують думки. Наприклад, якщо дитина говорить, що втомлена й хоче спати, скажіть: "Ти хочеш спати, бо відчуваєш утому".
- **Використовуйте різні слова під час розмови.** Опишіть дитині новий предмет, наприклад блендер. Розкажіть, що він робить (змішує їжу), для чого використовується (для приготування їжі), до якої групи належить (кухонна техніка), де його можна знайти (на кухні).
- **Розповідайте історії своїй дитині.** Використовуйте слова, що передають послідовність подій: спочатку, потім, далі.

Слухання

(Listening tips)

- **Використовуйте слова, що позначають порядок (перший, другий, останній), розташування (між, поруч) і час (до, після).** Пояснюйте їх значення в повсякденних ситуаціях.
- **Підготуйте дитину слухати.** Перед тим як дати інструкцію, назвіть дитину на ім'я. Після пояснення запитайте: "Що потрібно зробити?". Заохочуйте повторити завдання своїми словами.
- **Обговорюйте, що в предметах спільного, а чим вони відрізняються.** Під час прибирання можна сказати: "Пилосос і віник схожі, бо ними прибирають. Але пилосос чистить килим, а віник – підлогу. Пилосос потрібно вмикати в розетку, а віник – ні".

Щоб отримати додаткову інформацію, зскауйте цей QR-код або перейдіть на сайт myhealth.alberta.ca/Topic/Pediatric-Rehabilitation/Pages/Talk-Box-Ukrainian.aspx

Корисні вправи

(Activities to try)

Навчання через дії

(Children learn by doing)

- **Запропонуйте дитині пояснити вам, як виконати дію.** Нехай вона буде вчителем. Попросіть її розповісти, як грати в знайому гру, зробити бутерброд або почистити зуби. Це допомагає впорядковувати думки й використовувати такі слова: спочатку, потім, далі.
- **Розповідайте історії разом.** Попросіть дитину розповісти, що сталося в школі того дня. Запропонуйте переказати події з фільму, телешоу або книжки. Розкажіть своїй дитині про свій день. Використовуйте слова, що передають послідовність подій.
- **Грайте в ігри на слухання, наприклад "Саймон каже".** Починайте з простих інструкцій: "Саймон каже: торкнися носа". Поступово ускладнюйте завдання, додаючи нові кроки: "Саймон каже: торкнися носа й колін", або слова, що позначають час і порядок: "Саймон каже: торкнися носа перед тим, як торкнешся пальців ніг", "Заплющ очі після того, як обернешся".
- **Використовуйте більше слів, що описують почуття: радісний, схвильований, стривожений, збентежений.** Розповідайте про свої емоції під час перегляду фільму або читання книжки. Запитуйте, що відчувала дитина.

Навчання через читання

(Children learn by reading)

Читання й опанування мови нерозривно пов'язані між собою. Завдяки читанню дитина вчиться розмовляти й слухати, що значно полегшує опанування навичок читання й письма. Усі ці вміння вкрай знадобляться в школі. Нижче наведено кілька порад, які допоможуть зробити читання цікавішим.

- **Продовжуйте читати вголос своїй дитині.** Дозвольте їй самостійно вибирати книжки, які викликають інтерес.
- **Ставте дитині запитання, які спонукають її до розмови про зміст.** Наприклад: "Як ти думаєш, що станеться далі?". Уникайте запитань, які нагадують перевірку знань, на кшталт: "Як її звати?" або "Де це сталося?".
- **Після спільного читання запропонуйте переказати історію своїми словами, перегортаючи сторінки з ілюстраціями.** Під час переказу допомагайте словами "і", "потім", "тому що", "тож".
- **Звертайте увагу на звуки на початку й наприкінці слів.** Наприклад: "Слово «смішний» починається зі звука «с-с-с»".
- **Пробуйте ігри, де слова потрібно ділити на частини.** Приберіть частину слова, наприклад "веселка", і запитайте, що залишилося. Ви можете сказати: "Веселка. Прибери «весел». Що залишилось? «ка»".

Чого варто очікувати

(What to expect)

Кожна мова має окремі етапи розвитку мовлення й опанування навичок комунікації. У Talk Box (Скриньці мовлення) представлені етапи лише для англійської мови. Їх можна знайти в Talking and Listening Checklist (Контрольному списку для говоріння й слухання) на сторінці ahs.ca/talkbox.

Коли потрібно звертатися по допомогу?

(When to get help)

Зверніться до спеціаліста, якщо дитина:

(Reach out for help if your child:)

- має труднощі з вимовою звуків (окрім "th", як у слові "teeth");
- говорить так, що ви її не розумієте;
- використовує лише короткі речення;
- не може переказати події з історії або зі школи;
- має труднощі з правилами розмови (не дотримується черговості, відхиляється від теми або не повідомляє, що чогось не зрозуміла).

Де можна отримати допомогу

(Where to get help)

Ви стурбовані розвитком мовлення своєї дитини? Хвилюєтеся, як вона опанує мову? Логопеди допоможуть вам. Щоб отримати додаткову інформацію, перейдіть на сторінку ahs.ca/pedrehab.

Щоб отримати цілодобову консультацію медсестри й загальну інформацію щодо здоров'я, зателефонуйте на лінію підтримки Health Link на номер 811. Якщо ви потребуєте послуг усного перекладача, просто скажіть, якою мовою вам потрібен переклад.

Корисні ресурси

(For more ideas)

- curriculum.learnalberta.ca/parents/en/home
- schools.healthiertogether.ca/en/
- alberta.ca/family-resource-networks

Екрани й розвиток мовлення

(Screens and your child)

Мовлення найкраще розвивається під час живого діалогу, коли співрозмовники чергуються. Час, який дитина проводить перед екраном, – це втрачений шанс поспілкуватися. Зведіть до мінімуму час, який дитина проводить перед екраном (мається на увазі використання планшета, телефона, телевізора або іншого пристрою). Щоб дізнатися більше про проведення часу перед екраном, зверніться до постачальника медичних послуг або відвідайте сайт caringforkids.cps.ca.

Деякі діти використовують програми або пристрої для спілкування. Це називається допоміжною і альтернативною комунікацією. Ці програми призначені, щоб сприяти спілкуванню, і не зараховуються до часу, проведеного перед екраном.

Цей матеріал не замінює консультацію кваліфікованого фахівця в галузі охорони здоров'я. Він призначений лише для загального ознайомлення й надається за принципом "як є, де є". Попри те, що було докладено всіх розумних зусиль для підтвердження точності інформації, співробітники Alberta Health Services не дають жодних запевнень або гарантій, явних, неявних або передбачених законом, щодо точності, надійності, повноти, застосовності такої інформації чи її придатності для певної мети. Співробітники Alberta Health Services категорично відмовляються від будь-якої відповідальності за використання цих матеріалів, а також за всі претензії, дії, вимоги або позови, що виникають унаслідок такого використання.

